



ศึกษาความสำคัญของปราสาทคูในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา The Study of Importance of Prang Ku as The Buddhist Tourist Spot

¹พระมหานครินทร์ ญาณวชิรเมธี (นิลแก้ว), ²พูนศักดิ์ กมล, ³กาญจนพงศ์ สุวรรณ

¹Phramaha Nakarint Nāṇavajiramedhī (Nilkaew), ²Poonsak Kamol, ³Kanchanapong Suwan
วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Chaiyaphum Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

¹Corresponding author, e-mail: mahamos2558@gmail.com

Received: June 13, 2025; Revised: September 03, 2025; Accepted: September 11, 2025



บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) ศึกษาความสำคัญของปราสาทคู ในจังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาสถานที่ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา 3) ศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของปราสาทคู ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดเก็บข้อมูลในกลุ่มที่อยู่ ในพื้นที่อำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 15 รูป/คน ด้วยวิธีการเจาะจง 10 รูป/คน ในประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย รวมเป็นจำนวน 25 รูป/คน การศึกษาเอกสาร ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจาก หนังสือ บทความในวารสาร เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ แผนพัฒนา และฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งสืบค้น งานวิจัย เพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความสำคัญของปราสาทคูในจังหวัดชัยภูมิ จะช่วยให้เข้าใจถึงคุณค่า ทางประวัติศาสตร์และศิลปะของปราสาทคู ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีความสำคัญในทางพุทธศาสนาและ เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอารยธรรมโบราณของภูมิภาคนี้เป็นอย่างดี จากการศึกษาสถานที่ในมิติแห่ง การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา จะช่วยให้เข้าใจบทบาทของปราสาทคูในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่ เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทั้งในด้านศาสนาและวัฒนธรรม และสามารถ ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ สำหรับการวิเคราะห์ความสำคัญจะเน้นถึง บทบาทของปราสาทคูในการเผยแผ่และส่งเสริมพุทธศาสนา รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับ ความเชื่อทางศาสนาอย่างยั่งยืน พร้อมกับสืบสานการศึกษาและเรียนรู้ความเป็นมาของปราสาทคูอย่าง ถูกต้อง

คำสำคัญ: ปราสาทคู; มิติแห่งการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา

Abstract

This research article has three objectives 1) To study the significance of Prang Ku in Chaiyaphum Province, 2) To explore the site in the context of Buddhist tourism, and 3) To analyze the importance of Prang Ku within the dimension of Buddhist tourism. This is a qualitative research study. Data was collected from a group of 15 monks and laypeople



residing in Mueang Chaiyaphum District, using purposive sampling. Of these, 10 individuals were selected specifically based on research-related criteria, totaling 25 participants in the study. For the document analysis, both primary and secondary sources were reviewed. This included research and theoretical literature relevant to the topic, such as books, journal articles, academic documents, theses, development plans, and databases. These materials were used to support the literature review and analysis of related research.

The results of the research found that: The study of importance of Prang Ku in Chaiyaphum Province helped understand well the historical and artful value of Prang Ku which is an important ancient place in Buddhism and the educational source of an ancient culture in the region The study of the Buddhist tourist spot helps understand the role of prang Ku as the tourist spot in Buddhism, which is an important place both in religion and culture, inspiring the tourists interested in studying Buddhism and history. The critic of importance stressing the role of Prang Ku in propagating and supporting Buddhism including the development of the tourist spot linking to the permanent religious beliefs together with succeeding the education and the study of the history of Prang Ku correctly.

Keywords: Prang Ku; Dimension of Tourism; Buddhist tourism

บทนำ

ปราสาทเป็นโบราณสถานสำคัญในจังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่บ้านหนองบัว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โบราณสถานนี้มีความสำคัญทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรมของภูมิภาคอีสาน จังหวัดชัยภูมิ (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], 13 พฤษภาคม 2567) มีโบราณสถานที่สำคัญ กระจายตามพื้นที่ของตำบลและอำเภอโดยรอบ ในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ปราสาท ที่ยังมีสภาพสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ และเป็นที่เคารพของคนในจังหวัดชัยภูมิอีกด้วย เป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากขอมปราสาทสร้างขึ้นในสมัยพุทธศตวรรษที่ 18 (ประมาณพุทธศักราช 1800 ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แห่งอาณาจักรขอม โดยมีลักษณะเป็นศาสนสถาน ประจำโรคยาศาล (โรงพยาบาล) ซึ่งเป็นสถานที่รักษาพยาบาลผู้ป่วยตามคติความเชื่อของพุทธศาสนมหายาน โครงสร้างของปราสาทประกอบด้วยปราสาทประธานที่มีพระพุทธรูปปางสมาธิอยู่ด้านใน ชุมโคปุระที่มีเทพประจำ 8 ทิศ และบรรณาลัยที่ใช้เก็บยา โดยมีแท่นรูปเคารพ (แท่นโยนิ) อยู่ข้างในปราสาทมีความสำคัญในหลายด้าน (ธวัชชัย สาครินทร์, 2542)

ด้านประวัติศาสตร์และศิลปกรรม ปราสาทเป็นตัวอย่างสถาปัตยกรรมขอมแบบบายนที่มีความสมบูรณ์และมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งช่วยให้ศึกษาประวัติศาสตร์และศิลปกรรมของอาณาจักรขอมในภูมิภาคนี้ได้ ด้านศาสนาและวัฒนธรรม (สุทธิ เหล่าฤทธิ์ และคณะ, 2542) ปราสาทเป็นศาสนสถานที่สะท้อนถึงคติความเชื่อของพุทธศาสนมหายาน โดยเฉพาะในด้านการดูแลรักษาผู้ป่วย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการแพทย์ในสมัยนั้น ด้านการท่องเที่ยวและการศึกษา ปราสาทได้รับการบูรณะและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดชัยภูมิ นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมและเรียนรู้เกี่ยวกับ (ไพฑูรย์ มีกุล, 2524)

การอนุรักษ์และส่งเสริมปราสาทจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรักษามรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น



ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสำคัญของปรากฏการณ์ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของปรากฏการณ์ ในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาสถานที่ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของปรากฏการณ์ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่องศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของปรากฏการณ์ในมิติแห่งการท่องเที่ยว วัฒนธรรมเชิงพุทธ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการ สัมภาษณ์เชิงลึก ในการจัดเก็บข้อมูลอันประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ด้วยการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาจากหนังสือ บทความใน วารสาร เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ แผนพัฒนา และฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งสืบค้นงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญของปรากฏการณ์ในมิติแห่งการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงพุทธ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากหลักธรรมในพระไตรปิฎก รวมทั้งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความ รวมทั้งเอกสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาความด้านเชื่อในมิติการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ความเชื่อ ของประชาชนที่ให้ความสำคัญของปรากฏการณ์ วิเคราะห์ความสำคัญของปรากฏการณ์ในมิติแห่งการท่องเที่ยว ทางพระพุทธศาสนา

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยกำหนดโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามหลักความเชื่อของประชาชนที่มีต่อ ปรากฏการณ์ในจังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งออกเป็น 1) พระสงฆ์ประชาชนทั่วไป จำนวน 10 รูป/คน 2) ผู้ท่องเที่ยว ชาย/หญิง 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 รูป/คน

สรุปผลการวิจัย

ความสำคัญของปรากฏการณ์ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ จากหลายมุมมอง ดังนี้

ความสำคัญของปรากฏการณ์ในจังหวัดชัยภูมิ ปรากฏการณ์ในจังหวัดชัยภูมิถือเป็นโบราณสถานที่สำคัญ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และศิลปะ ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีคุณค่าทางพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของพื้นที่นี้

อย่างลึกซึ้งด้วยการเป็นศาสนสถานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในอดีต ปรากฏเป็นสัญลักษณ์ของอารยธรรมโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (อีสาน) ที่สะท้อนถึงการพัฒนาของศิลปะและสถาปัตยกรรมในช่วงยุคขอมโบราณ รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาวิจัยสำคัญในเรื่องของประวัติศาสตร์การสร้างและการใช้โบราณสถานในทางศาสนาปรากฏที่บ้านหนองบัวเมืองเก่า ตั้งอยู่ที่บ้านหนองบัว ตำบลในเมือง อำเภอเมืองฯ เป็นอโรคยาศาล หรือโรงพยาบาล สร้างสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ประกอบด้วย กำแพงแก้วศิลาแลง มีประตูทางเข้าทางทิศตะวันออก ผนังสามด้านทำลวดลายบานประตู มีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบ ภายในพระปรางค์ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย พบโบราณวัตถุรูปเศียรเทวตา กรอบประตูด้านทิศเหนือสลักรูปไตรรัตนมหายาน สระน้ำก่อขอบด้วยศิลาแลงลงไปเป็นชั้น สันนิษฐานว่าสร้างในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.), [ออนไลน์], 13 พฤษภาคม 2567) ปรากฏเป็นโบราณสถานอีกแห่งหนึ่ง ที่มีแผนผังและลักษณะเหมือนกับโบราณสถานที่ได้พบหลักฐานว่าเป็นอโรคยาศาล ที่สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 ก็คือมืองค์ประธานอยู่ตรงกลาง 1 องค์ บรรณาลัยด้านหน้า 1 หลัง ล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมด ก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่าง ทับหลัง เสาประดับล้วนเป็นหินทราย หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปรางค์มีสระน้ำ 1 สระ ยังคงสภาพสมบูรณ์ โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตร ย่อมุมไม้สิบสอง (ศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], 27 มกราคม 2568)



ภาพที่ 1 ปราสาท โบราณสถานของชัยภูมิ
ที่มา: <https://culture.cpru.ac.th/2022/01/07/>

ประวัติพระปรางค์ถูก สร้างโดย “พระโฆษชัยคุรุไวฑูรย์ประภา” เมื่อ พ.ศ. 1724-1763 หรือพุทธศตวรรษที่ 18 (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2538) ในสมัยเจนละขณะที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ครองราชย์ โดยสร้างเป็นปราสาทศิลาแลงทั้งหลัง มีประตูเข้าทางทิศตะวันออก มีกำแพงรูปสี่เหลี่ยม ล้อมรอบภายในพระปรางค์ มีพระพุทธรูปปางมารวิชัยที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นประดิษฐานอยู่มีเศียรเทวตาอิทธิพลศิลปะขอมทับหลังที่กรอบประตูสลักเป็นรูปไตรรัตนมหายานมีความหมายถึง พระพุทธเจ้า ทรงมีความรู้การแพทย์ ทำให้ประชาชนมีความสุขและไม่มีโรค เป็นสถาปัตยกรรมอีกชิ้นหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากขอม



คำว่าปราสาทคู่นั้น เป็นชื่อเรียกของกลุ่มอาคารที่มีแผนผังและลักษณะแบบเดียวกันกับอาคารที่เชื่อกันว่าเป็นอโรคยาศาลที่สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ระหว่าง (เดิม วิชาคย์พจนกิจ, 2542) ปราสาทคูเป็นโบราณสถานสำคัญของจังหวัดชัยภูมิ สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 (ประมาณ พ.ศ. 1724-1763) ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 โดยพระโฆษชัยคุรุไวฑูรย์ประภา ปราสาทคูมีลักษณะเป็นปราสาทศิลาแลงทั้งหลัง มีประตูทางเข้าทิศตะวันออก และกำแพงรูปสี่เหลี่ยมล้อมรอบ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย พร้อมทั้งมีเศียรเทวตาและทับหลังที่สลักลวดลายศิลปะขอม (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยภูมิ, [ออนไลน์], 13 พฤษภาคม 2567) ปราสาทคูถูกสร้างขึ้นในสมัยเจนละมีรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากขอม โดยเฉพาะศิลปะแบบบายน การสลักทับหลังแสดงถึงอิทธิพลทางศิลปะและวัฒนธรรมของขอม (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, [ออนไลน์], 12 พฤษภาคม 2567) องค์ความรู้เรื่องภาพสลักทับหลังโบราณสถานปราสาทคู อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ปราสาทคูยังมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีความสนใจในเรื่องของการศึกษาพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในแง่ของการท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาที่มีการรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับอารยธรรมโบราณและศิลปวัฒนธรรมไทยในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม

ปราสาทคูในจังหวัดชัยภูมิไม่เพียงแต่เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และศิลปะ แต่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญเกี่ยวกับอารยธรรมโบราณและพุทธศาสนาในภาคอีสาน การศึกษาความสำคัญของปราสาทคูจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของโบราณสถานในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นจุดที่มีความสำคัญในการเผยแพร่และส่งเสริมพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน.

ปราสาทคูในมิติการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ ปราสาทคูในจังหวัดชัยภูมิเป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปะ ซึ่งนอกจากจะมีความสำคัญทางศาสนาแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในมิติของการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ในด้านการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา ปราสาทคูถือเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในการเผยแพร่แนวคิดและหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เนื่องจากเป็นศาสนสถานที่มีการสร้างขึ้นในยุคขอม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในอดีต การที่นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมและศึกษาเกี่ยวกับปราสาทคู ทำให้พวกเขาสามารถเรียนรู้และเข้าใจถึงวิวัฒนาการของศิลปะและสถาปัตยกรรมในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

อาจกล่าวถึงคุณค่าทางศาสนาแล้ว ปราสาทคูยังเป็นจุดท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในด้านการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของภูมิภาคอีสาน โดยการเที่ยวชมและศึกษาปราสาทคูไม่เพียงแต่ให้ความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตและศิลปกรรมของชาวอีสานในอดีต ปราสาทคูจึงกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งที่มีความสนใจในด้านพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ หรือแม้แต่การศึกษาศิลปะโบราณ

สรุปปราสาทคูในจังหวัดชัยภูมิไม่เพียงแต่เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ แต่ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมในภูมิภาคนี้ การท่องเที่ยวที่ปราสาทคูจึงมีคุณค่าในแง่ของการเผยแพร่ความรู้และการส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิให้เป็นที่รู้จักในระดับประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน.



สถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา

สถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิถือเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาหลายแห่ง ซึ่งไม่เพียงแต่มีความสำคัญในด้านศาสนา แต่ยังสะท้อนถึงความเชื่อและวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากอดีต สถานที่เหล่านี้เป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวสามารถไปเยี่ยมชมเพื่อศึกษาพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ ต่อไปนี้คือสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญในจังหวัดชัยภูมิ:

ด้วยเหตุนี้สถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา ก็จะต้องมีปรางค์กู่เป็นโบราณสถานที่สำคัญที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ มีอายุหลายร้อยปีและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในแง่ของการศึกษาศิลปะและสถาปัตยกรรมโบราณของชาวขอม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์การสร้างศาสนสถานในช่วงยุคขอมได้

สถานที่ท่องเที่ยวด้านพระพุทธศาสนา เช่น วัดป่าภูก้อนตั้งอยู่ในอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เป็นวัดที่โดดเด่นในด้านการปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ในสายป่า ซึ่งมีความสำคัญในด้านการสอนสมาธิและการเผยแผ่ธรรมะ โดยมีทิวทัศน์ที่สวยงามและเงียบสงบ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการพักผ่อนทางจิตใจและฝึกสมาธิในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

วัดหนองบัวเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ มีความสำคัญทั้งในด้านการศึกษาและการปฏิบัติธรรม วัดนี้มีสิ่งปลูกสร้างที่งดงาม และได้รับการยกย่องในเรื่องการเผยแผ่พุทธศาสนา โดยเฉพาะการสอนธรรมะและการปฏิบัติวิปัสสนา นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเยี่ยมชมและเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมได้

พระธาตุเชิงชุมตั้งอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ เป็นพระธาตุที่มีความสำคัญทางศาสนาและวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นจุดศูนย์กลางของการสักการะในช่วงเทศกาลต่างๆ ของชาวจังหวัดชัยภูมิ นักท่องเที่ยวสามารถมาเยี่ยมชมเพื่อสักการะและศึกษาความสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วัดพระธาตุทองคำเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเทพสถิต เป็นสถานที่สำคัญในด้านการสักการบูชา โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับการทำบุญและการบูชาพระธาตุ นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประเพณีปฏิบัติและการบูชาพระพุทธศาสนาในท้องถิ่น

วัดไตรภูมิเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ มีการบูรณะและสร้างสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาอย่างสวยงาม ภายในวัดมีการจัดกิจกรรมธรรมะต่างๆ ที่ช่วยเสริมสร้างจิตใจและสอนการปฏิบัติธรรมให้กับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชม

สถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดชัยภูมิไม่ได้เป็นเพียงแค่แหล่งท่องเที่ยวธรรมดาดังนั้นยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของพุทธศาสนา ในภูมิภาคนี้ สถานที่เหล่านี้ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรมในจังหวัดชัยภูมิและเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศสามารถมาเยี่ยมชมเพื่อศึกษาและสัมผัสประสบการณ์ทางศาสนาได้

ปรางค์กู่ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา

ปรางค์กู่ในมิติแห่งการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา ปรางค์กู่ในจังหวัดชัยภูมิเป็นหนึ่งในโบราณสถานที่สำคัญที่มีคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และศาสนา โดยเฉพาะในมิติของการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา ปรางค์กู่ไม่เพียงแต่เป็นสถานที่สำหรับการศึกษาศิลปะและ



สถาปัตยกรรมโบราณเท่านั้น แต่ยังถือเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญที่ทำให้ผู้เยี่ยมชมได้สัมผัสกับแนวความคิดทางศาสนาและวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต

การนำปราสาทเข้าสู่เส้นทางท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา ถือเป็นโอกาสที่ดีในการเผยแพร่ความรู้และทำให้คนทั่วไปเข้าใจถึงบทบาทของศาสนาในชีวิตประจำวันของคนในอดีตรวมทั้งทำให้รู้ถึงความสำคัญของโบราณสถานในฐานะที่เป็นสถานที่ที่ไม่เพียงแต่ใช้บูชา แต่ยังเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในยุคขอม

การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่ปราสาทยังสามารถส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและศิลปะโบราณได้เป็นอย่างดี การจัดการกิจกรรมและโปรแกรมทัวร์ที่เน้นการศึกษาพุทธศาสนาและการเดินทางไปในที่ที่มีความสำคัญทางศาสนา จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดชัยภูมิ

เพื่อให้การท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนามีความยั่งยืน จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดีในการอนุรักษ์สถานที่และการพัฒนาบริการต่างๆ เช่น การสร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถเชื่อมโยงศาสนสถานเข้ากับการเรียนรู้และการปฏิบัติธรรม รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่สงบสุขและไม่เบียดเบียนไปจากจุดประสงค์ของการเยี่ยมชมทางศาสนา ปราสาทเป็นโบราณสถานที่สำคัญที่สามารถใช้เป็นจุดเด่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดชัยภูมิ ด้วยการรักษามรดกทางศาสนาและศิลปะโบราณให้คงอยู่ และการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับการศึกษาและการปฏิบัติธรรม เพื่อให้ผู้คนได้เรียนรู้และสัมผัสกับแนวความคิดทางศาสนาอย่างลึกซึ้งและยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้

ปราสาทจัดเป็นศูนย์กลางของความเชื่อและความศรัทธาของชาวบ้านในด้านต่างๆ ปราสาทไม่เพียงแต่เป็นโบราณสถานที่สำคัญในจังหวัดชัยภูมิ แต่ยังเป็นศูนย์กลางของความเชื่อและความศรัทธาของชาวบ้านในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในด้านพระพุทธศาสนาและศาสนาอุปสมบท ความเชื่อเหล่านี้ได้แทรกซึมในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน เช่น การทำบุญ การขอพรจากพระพุทธเจ้า และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในสถานที่แห่งนี้ การเยี่ยมชมปราสาทไม่เพียงแต่เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์และศิลปะเท่านั้น แต่ยังเป็นการสัมผัสกับความเชื่อทางศาสนาของชาวบ้านที่ผูกพันกับปราสาทอย่างลึกซึ้ง

การท่องเที่ยวเป็นโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นการท่องเที่ยวที่ปราสาทเป็นโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวชัยภูมิ โดยการเดินทางมาสักการะปราสาท นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ผ่านการเข้าร่วมพิธีกรรม การสวดมนต์ หรือการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา หรือวันวิสาขบูชา นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการรักษา ศิลปะการทำบุญในชุมชน และการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของชาวบ้านในท้องถิ่น

ศิลปะพุทธศิลป์ที่สวยงามและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในปราสาทสะท้อนถึงศิลปะพุทธศิลป์ที่มีความงดงามและความเชื่อที่ลึกซึ้งจากอารยธรรมขอมที่มีอิทธิพลในช่วงสมัยนั้น สถาปัตยกรรมของปราสาทประดับด้วยลวดลายหินทรายที่แกะสลักอย่างประณีต แสดงถึงความงามทางศิลปะขอมที่มีการผสมผสานระหว่างการบูชาเทพเจ้าฮินดูและพระพุทธศาสนาในลักษณะของศิลปะที่บ่งบอกถึงการเชื่อมโยงระหว่างพระพุทธศาสนาและความเชื่อทางจิตวิญญาณของชาวบ้านในท้องถิ่น



สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่นทางพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของชาวบ้านในท้องถิ่น การเยี่ยมชมปราสาททำให้เราได้สัมผัส วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ผสมผสานระหว่างศาสนาและวิถีชีวิตของชาวบ้านอย่างลึกซึ้ง การทำบุญและการสวดมนต์ที่ปราสาทสร้างบรรยากาศที่เงียบสงบและเต็มไปด้วยความเคารพในพระพุทธศาสนา การศึกษาประเพณีท้องถิ่น เช่น การทำขนมและอาหารพื้นบ้าน การสร้างงานหัตถกรรม และการจัดกิจกรรมทางศาสนาในโอกาสต่างๆ ช่วยให้เราารู้สึกถึงความเข้มแข็งของศรัทธาและความผูกพันของชาวบ้านกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้

ปราสาทเป็นศูนย์กลางที่สะท้อนถึงความศรัทธาและความเชื่อทางพุทธศาสนาของชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปะ แต่ยังเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและการปฏิบัติศาสนาในชีวิตประจำวัน การสัมผัสกับศิลปะพุทธศิลป์ที่สวยงามของปราสาททำให้เราเข้าใจถึงการผสมผสานของอารยธรรมขอมและพุทธศาสนาในท้องถิ่น และการที่ปราสาทเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาและความเชื่อในชุมชน ทำให้สถานที่นี้มีความสำคัญทั้งในด้านจิตวิญญาณและวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท). “แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ”. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.tat.or.th/th> [13 พฤษภาคม 2567].
- กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. ข้อมูลโบราณสถานที่ขึ้นทะเบียน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.finearts.go.th/> [12 พฤษภาคม 2567].
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. (2542). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดชัยภูมิ. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและพัฒนาสื่อ.
- เต็ม วิภาคย์พจนกิจ. (2542). ประวัติศาสตร์อีสาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธวัชชัย สาครินทร์. (2542). นครราชสีมาโคราชของเรา. กรุงเทพฯ: มังกรการพิมพ์ (1994) จำกัด.
- ไพฑูรย์ มีกุล. (2542). สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- ศิลปะและวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ. ปราสาทภู. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://culture.cpru.ac.th/> 2022/01/07 [27 มกราคม 2568].
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2538). แหล่งอารยธรรมอีสาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). ปราสาทภู. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://archaeology.sac.or.th/archaeology/275?utm_source=chatgpt.com. [11 มีนาคม 2568].
- สุทธิ เหล่าฤทธิ์ และคณะ. (2545). ประวัติเมืองชัยภูมิ. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยภูมิ. ปราสาทภู. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://chaiyaphum.prd.go.th/th/content/category/detail/id/127/iid/11494?utm_source=chatgpt.com. [13 พฤษภาคม 2567].

